

КЕРКЕНЕЗЪТ, КАТО БЪЛГАРСКИ ФЕНОМЕН

Керкенецът е хитра хищна птица от рода на сокола, която ловува по най-икономичния от гледна точка на изразходването на енергия начин. Той буквално „увиства“ като закован във въздуха, улавяйки някое благоприятно въздушно течение, като просто държи крилетата си разперени и със зоркия си поглед следи потенциалната жертва. Дори заравя глава в перушината на тялото си, за да бъдат вперени в плячката хищните му очички. Набележи ли целта, литва като стрела и забива нокти в гърба на плячката, след което се вдига нависоко и я отнася.

Сила и слабост на керкенецът

Тези способности на керкенеца, обаче са и най-голямата му слабост. Защото, изпълнен със самочувствие и унесен в следенето на жертвата, сам става жертва на по-силни и по-големи хищни птици, летящи по-високо от него. Или пък бива примамен и хванат от ловци, които използват като примамка гълъби, покрити с мрежести ризи. Керкенецът забива нокти в гърба на облечения с мрежа гълъб, но краката му се оплитат в мрежата и повече не може да хвъркне. Така попада в плен на двукраки птици без перушина. В някои страни като Турция ловът на керкенеци е забранен, но там, където се събират границите на вилаетите Мерсин, Караман, Коня и Нийде, процъфтява бизнесът с ястреби, уловени по описания по-горе дивашки способ. Понеже белият ястреб се обучава лесно, в Средния Изток цената му варира от 7 хиляди до 50 хиляди турски лири.

Журналистът Булут Арслан разказва от страниците на вестник „Йеничаг“ (11.10.2018), че в Мерсин на трима сирийци, ловуващи керкенеци с „облечени“ гълъби, е била наложена глоба от 38745 турски лири.

На стр. 2-3

На стр. 5-6

ВДЪХНОВЯВАЩ ПЪТ ЗА ИНТЕРЕСА НА МЛАДИТЕ ХОРА

РУСОФОБИЯТА:

ТЕОРИЯ И ЕМПИРИЯ

Понятието и терминът русофобия са формулирани за първи път от Фьодор Тютчев, поет и дългогодишен руски дипломат в Европа в няколко негови статии през 40-те години на XIX век. Той употребява терминът във връзка с революциите в Европа 1848 и 1949 г., на които Русия реагира негативно и дори помага за провала им в Австрия и Германия. Тогава той открива, че на Запад се усилват настроената против имперската политика на Русия и руснаците. Тютчев виж-

да в това стремение на европейските страни да избутат Русия от Европа не с оръжие, а с презрение. В противовес на русофобията Тютчев издига идеята за панславизма, възприета и от редица други руски знаменити интелектуалци. Тези идеи дават началото на концепцията за русофобията и русофилията като свързани с цивилизационни характеристики, която има своята история от Тютчев до Хънтингтън, при който принадлежащите към различни цивилизации се сблъскват помежду си и там фобии са нещо нормално.

Проф. Васил Проданов

За Самюел Хънтингтън беше нормално българите да са чуждо тяло в ЕС, да принадлежат към православната цивилизация и в този смисъл да бъдат русофили.

Възникват обаче и проблеми, а те са по какво се преценява кой към коя цивилизация принадлежи,

защото още през 19 век Константин Леонтиев критикува концепцията на Тютчев, давайки началото на евразийската интерпретация на цивилизационната принадлежност на руснаците. И двете концепции и днес са разпространени в Русия, колебаеща се между две цивилизационни идентичности. Освен това самото наименование на Русийската федерация прави разлика между етническите руснаци и россияните като граждани на държавата.

Всъщност и Тютчев, и Леонтиев, и Хънтингтън ни дават база за една консервативна интерпретация на русофобията. Наред с нея можем да от-

крием и либерални интерпретации, според които има някакви общочовешки европейски и западни ценности, правила и пр., но лошата Русия и Путин отказват да се подчиняват на тях, за което трябва да бъдат смачкани. У нас в много отношения доминира тази представа на либерали и неолиберали. Третата бих казал са марксистките схващания за русофобията. Според тях и неолибералният Запад, и Руската федерация на Путин са две капиталистически държави с олигархии, неравенство и пр. и в случая имаме типичен сблъсък, движен от закономерностите на капитализма.

На стр. 2-3

Встъпително слово, на проф. Васил Проданов, произнесено при откриването на националната научна конференция: "Русофобството - причини, етапи, форми, институции", в София, 11 октомври т.г.

Намерените в тях три керкенеца с облепени лента очи и три гълба, използвани като примамки, били предадени на зоологическа градина в Тарсус. След медицинска интервенция и отваряне на очите им те щели да бъдат пуснати в природата. Статията на Булут носи любопитното заглавие „Система керкенец в политиката и медиите“ и описва падението на турските „безкрили керкенеци“, оглавяващи политиката и медиите, които са си въобразили, че това им положение е неизменно.

Нашите керкенеци, пише Булут, които са средоточили цялото си внимание върху лова, който ще грабнат, баха останали неподвижни и толкова уверени в себе си, че в един миг баха уловени от други хищни птици, които ги следяха внимателно. Повечето от керкенеците у нас ги грабна американският орел. Керкенеците станаха хем плячка, хем след това плячката, която баха складирали, беше заловена в кутината за обувки и парични каси. Сега политическите керкенеци молят за помощ онези, които по-рано ловуваха, или се готвеха да си ловуват. Оставили се на господстващите вет-

рове и преследващи лова, дали керкенеците разбраха, че един ден тези ветрове няма да духат, или че ще се обърнат обратно? И дали турският народ, извличайки си поука от тези събития, ще се научи да не бъде плячка на керкенеците и храна на орлите. ФЕТО (Фетхуллахчийска терористична организация, както властите в Турция наричат движението „Хизмет“ на живееца в Пенсилвания ислямски проповедник Фетхуллах Гулен, б.р.) се нахвърли като керкенец върху националната сила, но малко преди да свърши тази работа сама стана плячка. Същия метод използват сега силите на властта, които започнаха да прилагат системата керкенец в икономиката и същевременно паднаха в ноктите на американския орел. И, докато са в ноктите на орела, казват: „Аз повече няма да използвам долара в търговията с други страни“. Накрая предадоха икономиката на американския керкенец „МакКинси“. („МакКинси“ е базирана в САЩ международна компания за административни и консултантски услуги, с която ще работи турско Министърство на хазната и финансите, оглавявано от зетя на президента Реджеп Ердоган, Берат Албайрак. По-неже ще разполага с най-се-

КЕРКЕНЕЗЪТ, КАТО

кретните сведения на държавата, тя буквално ще държи ключовете на турската икономика, б.р.). „И законите ще променим, ще направим, каквото поискаме“, казаха. В действителност няма и от какво да се откажат: щом са паднали в ноктите на орела, как могат да се откажат?...И керкенеците в медиите, подобно на политиците, изпаднаха в комична ситуация. Понеже не мислят за нищо друго, освен за плячката, в която са вперили очи.

Българските рогини на керкенеца

В жаргонната реч, въпреки всичките си достойнства, керкенецът е синоним на хора, пристрастени прекалено към материалните неща. Хора, които докато преследват плячка, сами се оказват уловени. Сиреч, хем са лукави и ловуват умно, хем са глупави, защото в заплелеността си стигат до капан. Особено керкенеците в политиката, бизнеса, правосъдието, сигурността и медиите, които в крайна сметка стават за смях. В България също имаше един виден от всякъде еднак-

во „демократ“, който казваше: „Победихме с малко, но завинали“. Въпросният керкенец стана председател на НС, след което изкара няколко посланически мандата, но партията, която го излъчи фалира и сега той иждивенства в някакъв „Атлантически съвет в България“. Други негови аналози, като бившите министри на ГЕРБ Трайчо Трайков и Симеон Дянков, са по-зле, понеже КПКОНПИ ги подгони за доходи с неизяснен произход. На Трайков дори му запорираха имотите.

Керкенеци има и в съда, в органите за сигурност като ДАНС, в бизнеса, както и в медиите. Един забравил да подаде имуществена декларация. Друг се съоръчил с трафиканти на антики зад граница. Трети монтирал „отдушници“ в спиртоварните, през които вместо пари излиза безотчетен и необлагаем с акциз алкохол. Или, покрай ракията, произвеждал нелегално цигари. Четвърти бъркал асфалт с варовикови камъчета. Пети провеждал поръчков журналистически разследвания, ус-

тройвайки пошли театрални постановки, в които е изпълнявал ролята на жертва. После колективът се разграничава от него и го изпраща със златен скункс. Но не заради някакви фалшиви новини, а защото са го хванали, докато се прави на пребит. Превъзлещенията на керкенеците са безкрайни.

Не можем да пропуснем и глупавото положение, в което изпадна главният керкенец на Републиката след международния отзвук на убийството в Русе на журналистката Виктория Маринова. След като МВР съобщи, че разследващите това престъпление работят по всички версии, включително че убийството й е свързано с работата й, от „братските“ Европа и Америка към властите в България се поспиа „приятелски огън“. Видни политици и медийни обединения, като „Репортери без граница“ изразиха загриженост за положението на журналистите и медиите у нас. После се оказа, че убийството на Виктория Маринова е „импулсивно“ дело на един 21 годишен циганин от махалата

БЪЛГАРСКИ ФЕНОМЕН

„Селямата“ в Русе. Дори в трагедията може да има ирония: „селямет“ е турска дума, която означава благополучие, щастие. Голямо щастие, няма що! Ирония е и името, което е било дадено на въпросния циганин: Северин Надеждов Красими-

ров. Човекът пил цяла вечер преди убийството, погълнал и наркотици, след което „спонтанно“ убил тичащата край Дунава млада жена.

Държавата, това съм аз

И каква утеха за нейните

близки е това, че убийството й не е било поръчково? Това ще я върне ли към живота? Вярно е, че убиецът беше намерен и арестуван бързо в град Щаде, Германия и съдът реши да го екстрадира в България. Но нямаше ли да е по-добре МВР да осуетява убийствата, вместо да гони убийците зад граница? Все пак въпросното престъпление не е извършено в късна доба, а посред бял ден. Щом управляващите не могат да осигурят живота на гражданите, разполагайки с цяла армия полицаи и жандармеристи, за какви евроатлантически ценности говорят? Най-голямата ценност не е ли човешкият живот? Съдейки по гневните изблици на Бойко Борисов, Валери Симеонов и други срещу упреци от Европа, имиджът на управляващите е по-важен от сигурността на гражданите. Леви и десни били очернени България пред света. Сякаш слушаме Луи XIV да казва: „Държавата, това съм аз!“. Да не би това да беше по-добре убийство у нас? В случай пострада не България, а натрапваната от управляващите представа за страната ни

като остров на стабилността в региона, като водач на Западните Балкани към светло бъдеще в НАТО и ЕС. Борисов събра западните посланици за да им се накара заради писанията в чуждите медии. Само че това той каза пред българските медии, вместо да гони убийците зад граница. Леви и десни били очернени България пред света. Сякаш слушаме Луи XIV да казва: „Държавата, това съм аз!“. Да не би това да беше по-добре убийство у нас? В случай пострада не България, а натрапваната от управляващите представа за страната ни

като остров на стабилността в региона, като водач на Западните Балкани към светло бъдеще в НАТО и ЕС. Борисов събра западните посланици за да им се накара заради писанията в чуждите медии. Само че това той каза пред българските медии, вместо да гони убийците зад граница. Леви и десни били очернени България пред света. Сякаш слушаме Луи XIV да казва: „Държавата, това съм аз!“. Да не би това да беше по-добре убийство у нас? В случай пострада не България, а натрапваната от управляващите представа за страната ни

на преди години от самите тях. И, колкото и да се опитват да се изкарат невинни за загиналите в Своге 20 души, или за убийството на Виктория Маринова, никой вече не вярва на лъжливото овчарче. Най-много да озлобят срещу себе си европейските си съдружници и съпартийци в ЕНП.

Що се отнася до политиканците, които Бойко Борисов „нахока“, те трябва да се съкляси от смях след неговото конско. Впрочем, с мъчланието си на срещата, са изразили недоумението си от факта, че българският премиер не е разбрал нещо елементарно. А именно, че за разлика от България под неговото управление, в демократичните страни медиите наистина са четвърта власт, а не са „присъдружни“ на властта. И, ако у нас все пак може да се говори за независими медии, редно е да се уточнява от кого и от какво са независими. Защото, както пише Ленин през 1908 г. в „Партийна организация и партийна литература“, „Да живееш независимо от обществото е невъзможно“.

Петко ПЕТКОВ

При което филите и фобите са просто проводници на интересите на едната или другата от двете капиталистически сили, нямаше морално предимство едни пред други.

Четири базисни закономерности, обясняващи русофобията

Първата от тях е на обяснение на факторите за възникване на фобията спрямо определена нация, етническа, расова група като колективен психологически феномен в различните държави. Тя предполага съответен образ на врага, предполага че носителите на тази фобия се обединяват помежду си, поради страха от съответния враг. Чрез нея се интерпретира миналото и настоящето. Обяснението на този феномен може да открием в начина на възникване и функциониране на националните държави през последните няколко века. Те са резултат на разпада на предходните империи и обединяването на хората на определена територия на основата на общ официален език, конструирана съвместна история и традиция, защитата на тази територия и традиция от външни врагове. Тъй като възникването и защитата на тази територия след разпад или отделянето от съответните империи е ставало в резултат най-често на противопоставянния, войни и пр., то и при всяка от модерните нации имаме травматични преживявания, фиксирани в нейната колективна памет, символни прояви, празници от врага, с който е трябвало да се сблъскат, за да се превърнат в колективната съвременна общност със съответен суверенитет. Запазването

и утвърждаването на етнофобииите е резултат на два допълнителни фактора.

Единият е вътрешнополитически. Съществуването на една нация като днешна общност е свързано с действителността на различни политически сили, които се опитват да я обединят под своето ръководство чрез съответния образ на врага. Така възникват и различните типове национални фобии в съвременните държави. В Армения, например, има в момента крайни форми на азерофобия и туркофобия, както и в Азербайджан пък арменофобия в резултат на Нагорно-Карабахския конфликт.

В Македония има българофобия, в Румъния и Полша – русофобия, в Хърватско – сърбофобия, в България, Гърция и други балкански държави имаме травматата от Османското робство и страховете от възхода на неосманистка и ислямизираща се Турция и опитите й да се намесва в днешния живот на Балканите с неосманистка политика. В Алжир имаме фобията от Франция, която изби стотици хиляди алжирци по време на тяхната борба за национално освобождение. В Ирландия имаме травматата от епохата, в която милиони ирландци са били убити, оставени да умрат от глад, държани в полуорбско състояние от Британската империя. В Китай имаме японофобия, резултат на зверствата на японците по време на Втората световна война. Във Виетнам има китаефобия, резултат на сложните исторически отношения и спорове в Китайско море, независимо от това, че и в едната и в другата страна, начело са комунистически партии.

(2) Вторият основен фактор за ут-

РУСОФОБИЯТА: ТЕОРИЯ

върждаването и развитието на фобии са международните отношения, геополитическите, геоикономическите, геокulturните зависимости и взаимоотношения, в които се включва една страна. Геополитическата битка между големите сили е предпоставка те да се опитват да използват формирането на съответните образи на врагове и приятели, на фобии и фили. Усилването на тази битка, каквото наблюдаваме в момента, засилва и взаимните фобии

Втората посока,

в която могат да се търсят закономерности за една теория на русофобията е свързана с факта, че съществуват фобии, които не са регионални, ограничени до отношенията между две или няколко държави, свързани със сложната история помежду им, както и със съвременните им отношения, а имат надрегионален и глобален характер и в условия на изострящи се противоречия, кризи, разпадни процеси в една или друга страна те могат да се превърнат в предпоставка за интенцифициране на нужния образ на врага и рязко засилване на тези фобии. В най-висока степен това е характерно за два типа фобии – антисемитизмът и русофобията. Всяка от тях е резултат на специфична история. Антисемитизмът е резултат на специфичната история на еврейската нация като глобализирана емигрантска общност,

Другата дългосрочно проявяваща се

глобална фобия

това е русофобията. Тя е резултат на специфичната история, геополитическа и геоикономическа позиция на Руската империя, Съветския съюз и Руската федерация. Руската империя е разположена на два континента държавата от полупериферията на световната система, която е обаче е огромна по

която обаче е била силно маргинална, което е формирало обединение и силна идентичност, а в същото време при развитието на съвременния капитализъм, особено на ранния му меркантилистски етап се е превърнала в много активен участник в този процес, караш знаменити автори като Вернер Зомбарт дори да свързва развитието на капитализма с ролята на евреите. Поради различни причини тяхното равнище на образование и материални възможности, на присъствие във финансовата сфера е било по-високо от страна на много местни народи, сред които те са живели, и в ситуации на криза става възможно недоволството да се насочи към нея, това да бъде фактор за сплотяване на разпадащи се общности, както става при кризата през 1930-те години, когато антисемитизмът е във възход не само в Хитлерова Германия, но и в голяма част от останалите страни в света от САЩ до Скандинавския регион.

Третото. От гледна точка на своята социално-икономическа позиция в световната капиталистическа система, каквато се формира от XVII век насам Русия заема мястото на изоставаща полупериферия, която се опитва да догони капиталистическия център от времето на Петър I насам. От геополитическа гледна точка обаче, поради своите мащаби тя е съпоставима по своите възможности с държавите от капиталистическия център и не случайно те не успяват да я подчинят с воени средства. Затова и в нея се раждат основни цивилизационни теории.

В същото време обаче между нея и развитите западни страни имаме или се формират множество други държави, които също имат полупериферен характер и в тях се получава вътрешно разделение между двете големи сили. При това съотношението между едните и другите в различните страни ще бъде различно в зависимост

И ЕМПИРИЯ

размери, демографски възможности и природни ресурси, намесваща се в битките за овладяване на територии и влияние през 19 век и не даваща възможност на държавите от капиталистическия център да я подчинят, независимо от опитите на Наполеон и Хитлер да направят това. Нещо повече, използва славянската и православна идентичност като инструмент на мека сила за обединение, влияние върху съответните народи в битката с Османската империя.

Третото. От гледна точка на своята социално-икономическа позиция в световната капиталистическа система, каквато се формира от XVII век насам Русия заема мястото на изоставаща полупериферия, която се опитва да догони капиталистическия център от времето на Петър I насам. От геополитическа гледна точка обаче, поради своите мащаби тя е съпоставима по своите възможности с държавите от капиталистическия център и не случайно те не успяват да я подчинят с воени средства. Затова и в нея се раждат основни цивилизационни теории.

В същото време обаче между нея и развитите западни страни имаме или се формират множество други държави, които също имат полупериферен характер и в тях се получава вътрешно разделение между двете големи сили. При това съотношението между едните и другите в различните страни ще бъде различно в зависимост

от спецификата на тяхната история – по един начин ще се гледа например на руските генерали от Освобождението в България и по различен начин в Полша, тъй като те са играли различна роля в едната и другата страна. Още повече, че в определени периоди на възхода на капитализма Руската империя осъществява експанзия, разширявайки своята територия или воювайки със запяда, което поражда исторически негативизъм към нея от либерално и западно ориентирания кръгове или в страни, които тя е включва като част от своята територия.

Тук идвам до основната си теза, свързана с опита за изграждане на теория на русофобията. При предходната криза на капитализма след Първата световна война, той успява да се консолидира, благодарение на първо място на антисемитизма. Крайната форма на такова обединение, поради огромната криза и разпад бе германският нацизъм. При сегашната криза отново имаме засилващи се проявления на антисемитизъм, но водещ образ на врага, чрез който се опитват да заместят вътрешните си противоречия и кризи двете основни хегемонни държави през последните два века – Великобритания и САЩ е русофобията, а доколкото те водят глобална политическа битка, това води и до глобализация на русофобията, която става основен феномен в противопоставянето на губещия позиции световен

хегемон и в опитите за укрепване общо на капиталистическия център. Четвърто. Важно равнище на търсене на общи обяснителни причини на русофобията и на етнофобииите общо е социалноикономическото и социалнокласовото. Държавите от капиталистическия център са се развивали в по-голямата си част от своята история чрез робовладелски и колониален капитализъм, намерил отражение в травматично поведение на империалистически сили, борещи се за преразпределение на света, което ражда и съответните исторически травми и нагласи сред много народи. Те съществуват и между множество европейски държави и културно-идеологическата обосновка на развитието на ЕС бе стремежът да се преодолее старите травми и противоречия, което като че ли изглеждаше възможно до кризата през 2008 г., но социалноикономическите и фискални различия и противоречия в момента отново изваждат в нарастваща степен старите различия и противоречия. Затова и стремежът на определени сили е те да бъдат подтиснати като гневът се насочи към външен образ на врага – Русия.

Тук се преплитат интересите на САЩ, ЕС, Китай, Турция и това води до нарастваща конфликтност с Русия, но и до създаване на тактически, отчасти и стратегически съюзи на някои от тези страни с Русия – става дума за това, че Китай, Турция, ЕС и САЩ имат също свои противоречия помежду си, поради които и тяхното отношение към Русия не е идентично.

ство за обединяване на една социално-икономическа и социално-класова общност чрез съответен образ на врага и прикриване на противоречията помежду им. Типичен пример в това отношение са САЩ в момента, които се опитват да обединят американците под лозунга „Да направим Америка отново велика“, а в същото време социално-икономическите неравенства там са по-големи отколкото преди Първата световна война, най-големи по същество в нейната история.

В геополитическите противопоставяния и битки сме въвлечени и ние. Балканите са превърнати в една от водещите територии на

новата студена и хибридна война

Тук се преплитат интересите на САЩ, ЕС, Китай, Турция и това води до нарастваща конфликтност с Русия, но и до създаване на тактически, отчасти и стратегически съюзи на някои от тези страни с Русия – става дума за това, че Китай, Турция, ЕС и САЩ имат също свои противоречия помежду си, поради които и тяхното отношение към Русия не е идентично.

Какво показва емпирията

за съотношението русофили-русофоби по света и у нас?

Глобално изследване на Пю Рисърч Център през 2017 г. в 37 държави в различни части на света показва, че средно 31 % от населението в тях вижда Русия като основна заплаха за своята страна; 31 % вижда като такова заплаха Китай и 35 % като основна заплаха САЩ, т.е. от трите големи сили САЩ са видяни като най-голяма опасност.

На стр. 4

Трите най-русофилски от тези 37 държави (България не е включена) са Виетнам – 83 %, Гърция – 64 % и Филипините – 55 %. Най-русофобската от всички страни е Полша – 65 % от поляците виждат Русия като основна заплаха за страната си. След това са САЩ и Испания – по 47 %, Франция – 45 %, Великобритания – 43 %, Швеция – 39 %, Германия – 33 %, Италия – 31 %, Унгария на Орбан – 28 %, Гърция – 24 %.

Как стоят нещата в България?

Българите са най-големите русофили в Европа. Това показват данните от международното изследване "Трансатлантически тенденции 2008", проведено в 12 европейски страни и САЩ. На въпрос какви чувства изпитват към дадени страни, като се използва скала, според която 100 означава "много топли", а 0 – "много студени" общият резултат на анкетиранияте българи е 66. В същото време има тенденция положи-

раните българи, само 17 % предпочитат САЩ и 4 % - Франция. Общо тези, които биха се обърнали към някоя от двете западни страни – САЩ и Франция е 21 %, колкото са русофобите според изследването на Живко Георгиев преди няколко години.

Наред със социологическите изследвания нека да видим и

емпирията в социалните мрежи,

където се преместват голяма част от битките и противопоставяната по света. Във Фейсбук на български има публична група „Национално движение „Русофоби“ с 894 члена, която всекидневно качва съответните материали. Има и група „Русофобията – основна заплаха за България“ с 286 члена, поставила си за задача да се бори с русофобията. Има група „Национално движение „Русофили“ с 4 900 члена, Движение на русофили „Петко Войвода“ с 2 700 члена, „Русофили и приятели на България“ – с 6 700 члена, общност „Русофи-

различни страни в света.

Нека да видим каква е ситуацията с

американофилията-американофобията в глобален план

в контекста на отслабване на глобалната американска хегемония и битката на САЩ за нейното запазване. Както стана дума вече, според изследване на УИИН "Галъп интернейшънъл", при нападение от друга страна само 17 % от българското население би предпочело да бъде защитавано от САЩ. Като цяло следва да се каже, че в глобален план от началото на века насам, очевидно в резултат първоначално на войните, които водят, за да задържат световната си хегемония и сега и с навлизането в мултиполярен свят американофобията глобално нараства, включително и в Европа.

Проучване на промените в глобалните нагласи към САЩ от страна на Пю Рисърч Център показва, че само за 6 години между 2000 и 2006 г. тези, които имат положително отношение към САЩ във Великобритания

РУСОФОБИЯТА: ТЕОРИЯ И ЕМПИРИЯ

телното отношение към САЩ да спада. Проучване на „Пю Рисърч център“ през 2007 г. показва, че само 51 % от българите имат положително отношение към САЩ, като спадът на процента на така мислещите за пет години е с 21 % и най-вероятно основна причина за това е нарушила всякакви международни закони американска инвазия в Ирак и Афганистан, имаща бедствени следствия за тези страни. В същото време положително отношение към Русия имат 78 %, а русофобите са едва 12 %.

През 2011 г. международното проучване "Трансатлантически тенденции" 2011 г. показва отново, че българите са най-големите русофили в ЕС – огромната цифра от 88 % имат положително отношение към Русия, докато средното за Европа е 50 %. Само 10 % не харесват Русия.

Представително социологическо изследване, проведено от екип на социолога Живко Георгиев в периода 18-28 октомври 2014 г. по поръчка на в. „Дума“ показва, че 78 % се определят като русофили (от тях 22 % говорят за себе си като „силни русофили“, 24 % - като „умерени русофили“, 32 % - „по-скоро русофили“). Като русофоби се самоопределят 21 % (от тях 2 % са „силни русофоби“, 9 % - „умерени русофоби“, 6 % - „по-скоро русофоби“). Най-много русофоби има сред електората на ГЕРБ (17%), в Реформаторския блок са 15%, в Атака - 12 %. Резултатите от анкетата ясно показват, че сред младите на възраст 18-29 г. русофобството е по-изразено (29%), отколкото при по-възрастните.

През август 2016 г. свое изследване публикува социологическата агенция „Маркет линкс“. Според него процентът на българите, одобряващи политиката на Русия е по-висок от този на съгражданите ни, които имат същото отношение към политиката на ЕС. 74% от българите имат силно положително или по-скоро положително отношение към политиката на Русия, докато този процент за ЕС е 68. Германия, Франция и САЩ също са с по-нисък процент на одобрение от този на Русия.

През 2017 г. в рамките на глобално изследване, проведено в 66 страни по целия свят от асоциацията УИИН „Галъп интернейшънъл“, респондентите са поставени пред интересна хипотеза: коя от основните воени сили в света биха избрали за партньор при отблъскване на нечие нападение. Въпросът звучеше така: „Има шест страни в света, които разполагат с най-голяма военна мощ: САЩ, Китай, Русия, Франция, Обединеното кралство и Индия. Да предположим, че във вашата страна избухва военен конфликт и вие трябва да изберете само една от тези страни за ваш партньор, коя страна бихте избрали?“. Гражданите на 4 държави, които са членки на НАТО, биха избрали Русия да се грижи за тяхната сигурност в случай на война. Макар да са част от НАТО, повечето от жителите на България, Турция, Гърция и Словения предпочитат опеката на Русия в случай на военен конфликт, сочи проучването. В България, където са локализиран 4 американски военни бази да ни пазят от Русия, това казват 42 % от анкети-

ли“, която се харесва от 20 000 души и още над 20 местни русофилски групи, свързани с един или друг регион. Вижда се, се самоидентифициращите се като русофили в социалната мрежа българи са десетки пъти повече от самоидентифициращите се като русофоби.

Какво показва

емпирията за растежа и на американофобията

с отслабване на американската глобална хегемония и засилваща се мултиполярна битка?

Глобализацията на русофобията обаче не може да бъде видяна обособено от глобализацията и на американофобията през последните десетилетия. САЩ като най-развита държава, световен хегемон със съответния стандарт на живот, потребление, развитие на науката и технологиите е страна с огромна мека сила, с изградени изключително мощни културни и пропагандно-идеологически апарати на влияние по света, демонстрираща и възприемана от големи групи от хора като образец, модел, към който да се стремят в развитието. В същото време обаче на много места през изминалите десетилетия тя утвърждава своята световна хегемония с насилие и войни, в които страдат или са убити милиони хора. Тази тенденция се засилил от началото на нашето хилядолетие след атенатите в Ню Йорк през 2001 г. и е свързана с появата на нови глобални сили, на първо място Китай, и започнала нова мултиполярна битка, в която ускорено нараства и американофобията по света. Тя ускорено расте и в момента със започналите търговски, валутни, технологически, информационни войни от страна на САЩ към най-

падат от 83 % на 56 %, във Франция – от 62 % на 39 %, в Германия – от 78 % на 37 %, в Испания – от 50 % на 23 %. Тези процеси се разгръщат през последващите години. И това не е случайно, ако си спомним за протестите в Западна Европа срещу нападението от САЩ на Ирак и появило се тогава разделение между „стара“ и „нова“ Европа.

Как се промени отношението към САЩ през последното десетилетие?

Изследване на БиБи Си Уърлд Сървис през 2017 г. в 19 държави в света показва, че само в 4 от тях про-обладаващата част от населението гледа на САЩ позитивно и в този смисъл са американофили. Във Великобритания делът на гледащите негативно на САЩ е 64 %, в Испания – 67 %, във Франция – 56 %, в Турция – 64 %, в Мексико – 59 %, в Канада – 58 %, в Русия – 64 %, в Иран – 85 %, в Китай – 61 %, в Германия – 40 %. Обърнете внимание американофобите във Великобритания, Турция и Русия са един и същ процент – 64!

Виждаме, че фобията и в едната и другата посока нарастват. При най-верните съюзници на САЩ в Европа и двамата ѝ съседни, с които граничи – Канада и Мексико американофобите са мнозинство или повече от американофилите. Ние сме вътре в този свят, в който фобията в различни посоки растат. Проблемът е, че новата студена, хибридна или четвърта световна война все повече се изостря. В нея България е в една военно-политическа организация, политиките признават, че имат едни „големи началници“, от които чакат указания и подкрепа, докато основната част от населението очаква подкрепа от друга страна. Това разделение разкъсва и ще разкъсва все повече българското общество и ще бъде един от факторите за промени в през следващите години.

Единението на народа е единствената спасителна идея

Уважаеми г-н гл. редактор, Уважаеми членове на Инициативния комитет на Национално движение „Помирение за възход на България“,

С голям интерес прочетох Откритото писмо на Инициативния комитет, изпратено до редакцията на в-к „Нова Зора“ и отпечатано в бр. 37 от 9 октомври 2018 г., в което се известява учредяването на Национално движение „Помирение за възход на България (ПВБ)“. Идеята е чудесна и изключително необходима в настоящия момент, когато Отечеството ни е подложено на неимоверен външен натиск и вътрешен сблъсък, и със страшна сила стои въпросът за неговото оцеляване! Горещо подкрепям идеята за помирение и считам, че моите разсъждения в тази насока ще намерят място във в. „Нова Зора“, в рубриката: „Помирение и единение в българското общество. Възможни и необходими ли са те?“

Нашата Обществена академия за наука, образовани и култура /ОАНОК/ съществува своята дейност в обществена полза, подчинена на каузата: „Силна България! Просперитетно общество! Благоденстващ народ!“ В нея членуват научни и старши научни сътрудници, доценти и професори, член-кореспонденти и академици. Идеалите на Възраждането са наша пътеводна звезда. А тези идеали изискват не само обединение, а и прекратяване на противоборството в българското общество. Изминалите 100 години на непримирим обществено разлом, освен човешките жертви от въстания и въоръжени сблъсъци, в една почти непрекъсната, вековна гражданска война, унищожаваша националната енергия с омразата, която различните слове и класи на българското общество генерираха помежду си. Дори относително мирните периоди на градеж и съзидание, не успяваха да запълнят вековния разлом сред народа и днес България доближава логичния край, който всеки раздор обуславя: безпътница и крах на националния живот. И най-страшното, последващо неминуемо крушение на държавността! На всичко това, преди да е станало късно, сме длъжни да сложим край. Затова идеята за единение и помирение на нацията, чрез спиране на противоборството привлича все повече хора от всички райони и обществени слоеве в България. Единението не е сълашателство, както и политическата толерантност не е безсилие! В това политическите партии трябва да бъдат убедени. И ако те се определят, като защитници на българското бъдеще, необходимо е да проявят категоричната си политическа воля за помирение. В името на България!

Посочените основни цели в Програмата на Инициативния комитет и средствата за тяхното постигане, очертават основните проблеми в обществото и държавата, чието разрешаване не търпи никакво отлагане във времето.

Ако се обърнем назад и препрочетем изводите от научните търсения, напри-

Акад. Асен Богданов - председател на Обществена академия за наука, образование и култура / ОАНОК /.

биколим принос в развитието на славянската култура и духовност.

Ние в ОАНОК, сме уверени, че тъкмо тази неугасима жизненост на духа в историческия път на народа ни, оцелял през пепелищата на робства и погроми, ще извика на живот необходимия коректив на разума и България ще прекрати разиналата бедна на самоунищожението.

Има, обаче, още един фактор, който оказва своето фатално влияние. Днес народът ни чезне и вехне в непривичните условия на наложен и нагъл цивилизационен дискомфорт, на една отровна смесица от мнми ценности и неискрени приятелства. За него все по-непоносима става и атмосферата, създавана от платените рупори на русофобията. Дори и в най-черните години на пет вековното турско робство, сърцето и душата на българския народ, са били обърнати и надежда към братския руски народ и неговата държава. Именно това противоречие между ироничните чувства на народа и налаганите „ценности“, обезсилива присъщата му вяра и надежда, че има избавление и че България ще пребъде. Мисля, че именно тази наложена безнадежност, съвсем разбираемо се трансформира в тежко междубългарско противопоставяне. Няма съмнение, че то се подклажда и отвън, чрез подлютяването на стари рани, болки и обиди и пр.

Това са моите размисли по темата за необходимостта от единение на волята и енергията на българския народ, срещу насрещните стихии, които могат да го изличат, като субект на историята.

В публикуваната част от Програма на движението „Помирение за възход на България“ се вижда, че не само ние в Обществена академия се вълнуваме от тоталната криза, в която се намира днес обществото ни и от все по-ясно очертаващи се народностен и държавен апокалипсис. Всред множеството причини за обхвалялата ни без война национална катастрофа, се откроява отсъствието на принос за единение и еднородност, за прекратяване на несвършващата българска гражданска война. Бих добавил, че създалото днес състояние на обществото е в резултат и на провалилата се парадигма за модела на „ПРЕДСТАВИТЕЛНА ДЕМОКРАЦИЯ“, отделно от изкуството налагането от фактори и условия вторична безпросветност и чужди на народа ни ценности.

Спирането на разрушителните процеси ние виждаме само и единствено в обединяване на националната енергия и насочването и към единение и воля, за просперитет на Отечеството ни. Без това, народът ни ще продължава да се топи, а в това състояние България е обречена да изчезне от картата на Европа и преди края на ХХ век. От всички нас зависи да не позволим това да се случи!

Моля, запишете в поддръжниците на тази животоспасителна за народа ни идея и мен, като частно лице и ОАНК – като колективен член.

Бог да Ви закриля и да живее България!

ВДЪХНОВЯВАЩ ПЪТ ЗА ИНТЕРЕСА НА МЛАДИТЕ ХОРА

Фондация „Милен Григоров“ преоткрива пътя на просперитета.

В град Горна Оряховица, от 11 до 13 октомври т.г., се провежда третото изложение – конкурс за „Младежко техническо творчество“ (МТТ). Инициатор за провеждането на тази крайно необходима форма, за насочване и развиване интереса на младо поколение български деца и младежи принадлежи на фондация „Милен Григоров“.

В едно такова мащабно начинание без саратини е невъзможно да се постигне успех. Поради тази причина, успехът благородно се разпростира и украсява дейността на община Горна Оряховица, Асоциацията на индустриалния капитал в България, Федерацията на научно-техническите съюзи, Ротари клуб и много по-едри, и по-дремни производствени фирми, от страната и района.

Инициативата не остана без внимание и от страна на Министерството на образованието и науката, което включи Изложението – конкурс в своя план и оказва финансовата помощ, при посредничеството на разходите за хотел, награди, кетринг зала и пр. И най-големите скептици и Томаневрици, разбраха и се убедили, че МТТ не е някаква пиар акция или умел трик за усвояване на Европейски средства. На изложението се вяха ученици от професионални гимназии, студенти от Технически университет, млади научни сътрудници от БАН и младежки работещи в иновативни фирми. Тази година участваха над 310 изложители от 56 екипа. Разработките са в областта на електрониката, електротехниката, мехатроника, софтуер, машиностроене и др. Те са истински и не са просто хоби занимания и играчки за „суби време“, а реални разработки и изобретения, които дори, могат да бъдат част и средство от реалния производствен процес.

Огромен интерес предизвика и т.нар. Ретро линия, от времето на първите изобрече-

татели на движението „Техническо и научно творчество на младежта“ (ТНТМ) и забравените вече постижения на индустрията на социалистическа България. В залата от хиляда кв.м., обслужвана само от млади хора, се създаде невероятна атмосфера от контакти, приятелства и перспективи за сътрудничество между децата и младежите, които са с отворени очи към света на техниката.

Няма да е преувеличено, ако кажем, че форумът е един истински оазис сред запустеността на все повече завладяващата ни пророчесственост, ниската култура и липсата на добри нрави в обществото.

Комисия от преподаватели от Технически университет, с председател проф. Георги Попов, разпредели 12 награди за участниците на тазгодишното изложение. Всяка от тях имаше определено парично изражение и преносими компютри от висок клас. Най-голяма от тях, 1 000lv + лаптоп, получи инж. Росен Христов от гр. Шумен, създал хуманоиден робот с човешки ръст. След усъвършенстването му, роботът сполучливо може да заменя работници, при изпълнението на тежки и монотонни операции, в опасна за човека среда.

На стр. 6

Пред възхитените, от постиженията на младите хора, над 2 000 посетители, изложителите показаха створените електрически автомобили, спечелили състезания в Европа, системите за контрол на околната среда, роботизираните ръце и други индустриални приложения.

Този истински празник на младостта и техническото творчество приключи, разбира се, с младежки концерт и почерпка за всички участници. Останалото е разказ на инж. Владимир Григоров и председател на Фондация „Милен Григоров“.

Много време в изкубено, но надежда има

Изложбата – конкурс „Младежко техническо творчество“ е крайно необходима форма за приобщаване на младите хора, към света на техниката и индустрията. На снимката, официалните лица при откриването: инж. Розалия Личева – началник на РУО – В. Търново, инж. Румяна Костадинова – инспектор в МОН, инж. Владимир Григоров – председател на фондация „Милен Григоров“, инж. Васил Велев – председател на АИКБ и инж. Добромир Добрев – кмет на община Горна Оряховица.

на учебния процес, нямаме намерение да се откажем.

По време на проведената Техническа конференция на тема „Индустрия 4.0“ и „Изкуственият интелект“, присъстваше и бележитият педагог от гр. Казанлък, Теодоси Теодосиев, създал над 40 световни медалисти и лауреати на международни състезания. Неговата позиция е, че само с масовото обучение на талантливи деца в точните науки, България може да бъде насочена по пътя на просперитета.

Излишно е да се подчертава, че това трябва да бъде и неотменима кауза за всеки български патриот, бил той учител, политик или бизнесмен. И още нещо, тази кауза е назащитима без подкрепата на Минис-

КАК ОТ РУСНАЦИТЕ ПРАВЯТ НЕРУСНАЦИ

Николай СТАРИКОВ

Как от хората, принадлежащи на една нация, да се направят представители на друга нация? Много просто - да им се пренапише историята, да се подменят важните дати и герои, да се отместят акцентите на празниците и тълкуването на събитията. Но този процес е дълъг и непълен без едно главно действие.

Трябва единият език да бъде сменен с друг! Другият народ говори на друг език. Французинът чувства разликата между себе си и немца по това, че немцът говори на друг език, на немски, а това означава, че принадлежи на друг за французина народ.

В днешно време близо до границите на Русия, с нейното мълчаливо съгласие, едновременно се провеждат два „смели експеримента“ за превръщането на руснаци в неруснаци. Прави се опит за препрограмирането на милиони, даже на десетки милиони хора.

Първият експеримент отдавна тече в Прибалтика, където на рускоезичните жители на Латвия и Естония забранява да получават образование на руски език. В Латвия волят борба за правото да говорят, мислят и изучават различни науки на роден език. Струва ни се - това е толкова естествено, особено в XXI век. Но в най-новото време технологиите за преработването на хората достигнаха апогея си.

Нека си зададем въпроса, **защо се прави това?**

В края на краищата, тези действия ни се струват абсурдни. Естествено право на всеки човек е да говори и мисли на родния си език. Насилието в този въпрос предизвиква не само противодействие и дискомфорт, но и активно недоволство и социално напрежение.

Всяка държава, която се грижи за вътрешния мир и спокойствие, никому никога няма да налага езика и формата на общуване. Особено когато иде реч за коренни жи-

тели, а не за мигранти. Тези, който днес пристигат в страната, могат, даже са длъжни да се съобразяват с приетите тук стандарти.

Но да се обиждат коренните жители - означава да се залага бомба под собствената държавност, да се посее разделение и недоволство. Затова няма смисъл от насилието над хората. Например, в Швейцария има четири държавни езика, а в Канада са два. И никою не идва на ум да накара френскоговорещите канадци задължително да говорят изключително на английски език.

А в Украйна и Прибалтика всичко е по-различно, въпреки че и там има различия в ситуацията. В Прибалтика руснаците „официално“ се появяват преди около 300 години - веднага след влизането на тези земи в Руската империя. Въпреки че, наши предци са живели там и преди това. На територията на Украйна по-голямата част от гражданите просто са руснаци или част от руския народ - малоруси, които през последните десетилетия наричат украинци.

След Прибалтика, Украйна също приема езикови закони, които потискат руския език. Струва си да отбележим, че законът „За обезпечаване на украинския език като държавен“ е приет в Киев от седмия опит! Именно толкова пъти законопроектът е бил лускан за гласуване в Радата.

Технология на подмяната

Какво носи този документ за обикновения гражданин? Той прави украинския език задължителен за ползване във всички сфери на живо-

та на обществото: в културата, медицината, в държавните служби и сферата на обслужването, в юридическата област. Сега законът задължава държавните служители, политиките, служителите на силовите министерства, правоохранителните органи, съдиите, нотариусите, медиците да говорят на украински на работните си места. У дома, все още, може да се говори на всякакъв език.

Да защитим украинския език! Това призовава плаката на този активист.

Но защо трябва да се кара някой да говори на определен език, ако досега всички прекарно се разбираха взаимно.

Ами за това, за да се изтрие руския език и с това да се направи така, че украинският народ да бъде съвършено различен от руския народ. В крайна сметка, всеки подобен езиков закон е призван да служи за преформатирането на хората.

Руският език повече няма да бъде достъпен за образователния процес. Сега вече езикът за учебно-възпитателния процес в предучилищните учреждения ще бъде само държавният език, т.е. украинският. При което в закона има едно унижително за Русия и руснаците уточнение, което гласи, че „в някои заведениия ще се запази преподаването на езиките на националните малцинства“.

Руснаците са национални малцинство в Украйна! - какво може да бъде по-оскъбнително? Това звучи, все едно немците да бъдат обявени за национално малцинство в Бавария, където чрез изкуствени действия властите да поискат да създадат нов народ - баварци, които уж нямат нищо общо с немците.

Името на лъжата

Веднага след държавния преврат през февруари 2014 година ние слушахме много красиви думи, че на Майдана е победила свободата, че никой никога няма да угнетява, че няма да има никакво ограничение на руския език. Сега смело можем да кажем - това беше лъжа. До 2018 година в Украйна действаше приетият през 2012 година закон „За основите на държавната езикова политика“. Този документ оставяше вратички за преподаването на руски език, за да може да се учи на него.

На стр. 8

ВДЪХНОВЯВАЩ ПЪТ ЗА ИНТЕРЕСА НА МЛАДИТЕ ХОРА

Фондация „Милен Григоров“ преоткрива пътя на просперитета.

До тук, разказаното, бе по-скоро празничната страна на това събитие, изгледно Горна Оряховица с оживление и нека не бъдем скромни, с надежда. Всъщност, този впечатляващ форум, бе само финал на една тежка и упорита работа с професионалните гимназии и техническите вузове в цялата страна. Постоянството бе нейната отличителна черта, но такава бе и основната задача, която си бяхме поставили като организатори. Мнозина ни наричаха

снижодително „ентузиастични“, други пък се възторгнаха и ни назоваваха направо „нови будители“. Истината е, че се борихме с безверието, за да докажем, че можем в този град, пък и в цяла България да се сложи началото на нещо стойностно и трайно. Най-много от всичко, обаче, ни стъпсваше апатията, която бе обзела учителите, а като най-тревожен симптом отчетохме, че тя е присъща и за голяма част от учениците. Всичко това, според мен, се дължи на не-

вероятното изоставане на младите хора по отношение света на техниката, както и в

придобиване на технически знания и умения. И, на право, мога да кажа, че „орязването“ на този интерес е привнесено с умения „рецепти“ на Булонската система в образованието, прилагането на които през годините успя да преобрази основни направления в нашата образователна система. Днес всички осъзнават, че много време е загубено и то трябва да се навакства. Все пак съгласувано с Дирекцията за професионално образование в МОН, вече в над 50 професионални гимназии, започнахме обучение на учители, които чрез кражочна дейност, ще стимулират интереса на децата от 5-ти, 6-ти и 7-ми клас и ще водят занимания.

За тази цел създадохме методика и технически устройства. Имаме амбицията обучението да придобие масов характер и докато не постигнем тази наситеност

терство на образованието и науката, което категорично трябва да преосмисли някои наследени позиции и схващания в учебници и програми. По този път опасностите са, образно казано, неизброими, но най-реалните от тях са свързани с комерсиалните и „либерални“ намеси в образованието. Дигиталната революция, предоставя редица изкушения, особено по отношение на понятията, като „свобода на избор“. Не се ли погрижим за децата си, в най-подходящата възраст подходяща за възпитание в непреходни ценности и здравомислие, ние българите, като нация, пък и като държава, ще бъдем обречени на изличаване.

Инж. Владимир Григоров, председател на фондация „Милен Григоров“

ТУРСКИЯТ КРЪСТОПЪТ

Михаил ХАЗИН

ки е очевидно, че в случай на сериозни икономически проблеми, ЕС ще затвори своите пазари за външни участници (а ако не, все едно, Турция не може да се състезава с Китай). И в този момент актуален става сериозният въпрос,

както да се праби по-нататък

Доколкото кризата тогава все още само примигва на хоризонта, а и никой все още не е искал да вярва в нея, Турция постепенно започва да изражда регионални проекти, които, по същество, не противоречат на общите принципи на „Западна“ проект: било Нова Османска империя (сиреч, да се оседлаят пазарите на ислямските страни), или „великият Туран“, т.е. да се опитат да обединят тюркските страни.

Нека си спомним, в края на краищата, панславянската идея от края на XIX век („Хей, славяни!“).
Нещо, все пак, и се получи, въпреки че нито на петролните шейхове, нито на лидерите на политическия ислям тези идеи се харесаха. Тюркските народи също не изгаряха от желание. Но ето че гръмна кризата и стана ясно, че бър-

Когато всяка сутрин сядам зад компютъра, у мен възниква желанието да напиша нещо... Но в последно време това желание все по-рядко и по-рядко засяга текущите събития в икономиката (това не засяга общата теоретична конструкция, нали дописвам книгчето, в което има вече над 300 страници), а засяга повече политическите събития. Това, струва ми се, е странно, аз не съм политолог, вътрешните политически мотиви, още повече в другите страни, не са ми много понятни. Между другото, професионалистите в тези области постоянно ми го обясняват: едн вид, вие не сте учили това, а знаете ли, че еди какво си...

На мен понякога ми става смешно: невъзможно е да бъдат обяснени глобалните процеси от гледна точка и мащаба на началника на отдел в министерството на финансите или ръководителя по добива на нефт в петролна компания. Мащабът на личността, както и мащабът на събитията са обективно понятие и всеки опит да бъде изваден човек по-високо от мащаба му (както и да бъде натикан надолу) е работа е безсмислена и празна, която нищо друго, освен проблеми, няма да докара. Затова, щом се сблъскам с последствията на събития от глобален мащаб, у мен възниква желанието да обясня тези събития. Не техния механизъм (това си е работата на политолозите), а реалните причини.

Именно затова искам още веднъж да разкажа за Турция, още повече, че Ердоган се поразходи напред-назад по повод приятели и врагове. Вече съм писал, че обективна причина за смяна на приоритетите на Турция е необходимостта да се осигури достъп до външни пазари, но сега искам да доуточня тази конструкция

от гледна точка на глобалните проекти

И така, след непродължителни игри със Свещетска Русия в началото на 20-те години на миналия век, Турция, особено след края на войната, се установява в талвега на течението на „Западна“ глобален проект. При това в първия етап под формата на просещ придатък (напомням, че през 70-те години промишлеността на България е била по-голяма, от тези на Турция и Гърция взети заедно). Но с настъпването на „рейгънномика-

та“ (то ест резкия ръст на частното потребление в САЩ и другите страни от „златния милиард“, или по друг начин казано, развитите страни на Запада) Турция получава право на достъп до бързорастящия пазар на Европейския съюз и рязко започна да нараства своя икономически потенциал.

Нека отбележим, че от гледна точка и на инфраструктурата, и създавания в Турция потенциал, и осигуряването на достъп до пазара на ЕС, контролът се осъществява от елита на „Западна“ глобален проект, то ест от финансистите. Това, че Турция е била член на НАТО, то ест проект, управляван от САЩ на национално ниво, не е играло особена роля, тъй като ръководството на САЩ също се е намирало под идеологически контрол на финансистите.

Ситуацията започва да се променя, когато става ясно, че Турция няма да я приемат в Евросъюза. Тъй като за всич-

КАК ОТ РУСНАЦИТЕ ПРАВЯТ НЕРУСНАЦИ

От стр. 7

Ако броят носители на регионален език на определена територия е не по-малко от 10% от общия брой население, то такъв език можеше да се използва в официалния оборот на документи заедно с украинския. Това правило се разпростригаше за 19 езика, сред които беше и руският. Обаче на 28 февруари 2018 г. Конституционният съд на Украйна отмени този закон - сега е приет друг.

Като резултат от неговото прилагане ще стане катастрофалното намаляване на способността за владеене на руски език. Изучават го по-малко, а нататък ще го изучават още по-малко, и тогава за тези, които не са изучавали руски език, ще им бъде сложно не само да говорят, но и да пишат на него. Като втори стадий ще бъде загубата на руския език за следващите поколения и преход към украински, на който може единствено да се говори на работното място - заради кариерата. Сега законът, например, задължава стърудиниците на правоохранителните органи и военните да отдават заповеди само на украински език.

Не, вие можете и да не знаете украински език - но няма да ви вземат на работа, и в перспектива да получите ефективна присъда до три години - „за публично пренебрегване на държавния език“. Какво е това, трудно е дори за разбиране. Но е лесно да се

разбере, че сега в лечебните заведения цялото обшуване трябва да бъде само на държавния език. По съгласие на страните, по време на консултация лекарят може да премине на друг, понятен за пациента език. Но бележките и рецептите трябва да са изписани само на държавния.

Ще остане ли нещо непроменено?

При което „пренебрегването на държавния език“, при това публично, ще виси като демоклиев меч над лекаря и пациента. Ще бъдат глобавани и служителите от сферата на обслужването. Ако клиентът се е обърнал към продавача или лекаря на руски език, може да му се отговори на руски, за това няма да има глоби, но при отговор на руски на въ-

прос, зададен на украински, вече могат да последват глоби.

Ще остане ли нещо непроменено? А какво ще остане непроменено, ако някой поиска да свари жаба така, че тя да не забележи постоянно нарастващата температура в тенджерата и без да усети ще се превърне в гозба? Непромененото остава наличието на вода. Околната среда. Днес това е информационната среда. Затова в телевизията и радиото все още се запазват действащите езикови квоти, които все още допускат руския език в областта на телевизията и радиото. С ограничения, с уговорки, но допускат.

Какво следва по-нататък - не е сложно да се предскаже.

Превод от руски език: Гияс ГУЛИЕВ

Ограниченията ще се разширяват, руският език ще бъде потискан все повече. И Русия трябва да направи нещо с това. На нашата граница, направо пред очите ни от представителите на нашия народ се образува враждебна русофобска държава. Не бива да си даваме вид, че това не се случва, не бива и да се говори, че това не е опасно и в перспектива няма да ни докара до война.

Украйна е създадена за това, да бъде проблем за Русия за много години напред. Затова е създаден този проект. Затова там унищожават всичко руско и потискат руския език.

По материали на вестник „Пряпорец“

Като съседна на България, съдбата на Турция винаги е привличала голямо внимание от нейна страна. Специално за периода на Първата световна война 1914-1918 г. този интерес е още по-голям, тъй като двете държави се оказват единствените съюзници на Австро-Унгария и Германия (Не споменаваме нарочно името на Италия, тъй като, както е известно, през април 1915 г. тя напуска Тройния съюз и преминава към лагера на Тройното съглашение).

В тази ситуация Ердоган има три избора:

Или „Западна“ проект (със запазването, макар и временно, на пазарите на ЕС и продължаване на конфликта с НАТО и Тръмп);

Или Капиталистическия проект заедно с Тръмп, с неизбежната и доста бързата загуба на пазарите в ЕС и, като цяло, отсъствието на явната икономическа перспектива;

Третата възможност остава - Евразийския проект. Но това означава конфликт и с Брюксел, и с Тръмп (НАТО). Аргументите са различни, но е ясно, че степента на завършеност на местните интриги става критична, ако не се знае какъв стратегически избор е направил Ердоган, това е невъзможно да се разбере от хитрите му заплетени тактически действия. И стратегията, уви, не ни дава възможност да разберем какъв неговият избор. Тя, обаче, в крайна сметка, ни позволява да определим между какви позиции Ердоган може да избира.

Превод от руски език: Гияс ГУЛИЕВ

Факсимиле от в. „Пряпорец“

БЪЛГАРИЯ И КАПИТУЛАЦИЯТА НА ОСМАНСКАТА ИМПЕРИЯ ОТ ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

или „женски“ бунтове, тъй като в тях участват главно жени, с искане не само за хляб за своите деца, но и за връщането на техните синове, бащи и съпрузи от фронта (2).

Когато с намесата на САЩ става ясно, че Германия и Австро-Унгария ще загубят в последна сметка войната, напрежението в страната нараства още повече, за да стигне своя връх в средата на септември 1918 г. Тогава част от войнишката маса отказва да се сражава срещу силите на Англия и Франция и обръща оръжието си назад, за да накаже виновниците в София за трагичното положение, в което се оказва България (3).

Не по-добро е и положението в Османската империя. Надеждите, че с присвоените по силата на Брест-Литовския мирен договор области Батум, Ардахан и Карс, империята ще закрепил своето положение, твърде скоро се оказват илюзорни. Образованата Закавказка федерация скоро се разпада. Последва и превземането на Баку от английските войски. Съсредоточаването на значителни войски на империята на Кавказкия фронт довежда до отслабването на позициите ѝ в Ирак и Палестина. От това обстоятелство незабавно се възползва Англия, която през есента на 1918 г. превзема градовете Дамаск и Алепо и достига почти до Мосул. Прехвърлянето на отделни дивизии от Закавказието към южните фронтове не донася очакваните резултати (4).

Османската империя изпада в още по-затруднено положение след капитулацията на България в края на септември 1918 г.), тъй като по този начин се прекъсват връзките ѝ с Германия и Австро-

Унгария, което прави твърде реална и опасността от настъпление на английските войски към Истанбул (5).

Османската империя не се оказва в състояние да им противодейства, както това направя през 1915 г. по време на известната Дарданелска акция (6).

Неблагоприятната военна обстановка става причина за силно разложение в редовете на османската армия. Засилват се взаимните обвинения сред управляващите. На 7 октомври 1918 г. избухва и правителствена криза, предизвикана от гласуването от парламента

на шаба на Действащата армия в Кюстендил (25 септември 1918 г.) правителството на Александър Малинов се свиква по спешност на заседание и против волята на цар Фердинанд взема решението да бъде изпратена делегация за сключване на примирие с командващия съюзническата армия генерал Франше Д'Епре в Солун. Заплахата от заемането на София от въстаналите български войници принуждава съгласените към светкавично сключване на примирието с България, което става факт на 29 септември 1918 г. Усилия-

Потушаване на женски бунт в страната през Първата световна война. Рисунка

недоверие на младотурското правителство на Талаат паша. Назначено е ново, възглавено от Ахмет Изет паша, противник на младотурците, със задача да сключи примирие с Антантата преди капитулацията на Австро-Унгария и Германия. Надеждата е, че по този начин биха могли се постигнат по-благоприятни условия за примирието (7).

Излизането на Османската империя от Първата световна война става в изключително тежък момент за България. След разгрома

на Кюстендил (25 септември 1918 г.) правителството на Александър Малинов се свиква по спешност на заседание и против волята на цар Фердинанд взема решението да бъде изпратена делегация за сключване на примирие с командващия съюзническата армия генерал Франше Д'Епре в Солун. Заплахата от заемането на София от въстаналите български войници принуждава съгласените към светкавично сключване на примирието с България, което става факт на 29 септември 1918 г. Усилия-

та на цар Фердинанд да осуети това действие на правителството на Ал. Малинов чрез извършване на държавен преврат се провалят поради бързия развой на събитията в страната. На 27 септември 1918 г. е обявена известната „Радомирска република“ (по името на гр. Радомир, намиращ се недалеч от София, която обявява за свалени не само правителството на Ал. Малинов, но и цар Фердинанд (8).

Макар че в края на септември 1918 г. войнишкият бунт

е потушен с помощта на военни части от Германия, политическата обстановка в страната продължава да се нажежава. За разлика от юни 1913 г., когато България претърпява поражение във Втората балканска война (получила у нас по-голяма известност като Междусъюзническа, тъй като тя се води между България и бившите ѝ съюзници Сърбия и Гърция), монархът успява за запази положението си на българския престол главно с подкрепата на Австро-Унгария и Гер-

Факсимиле от в. „Пряпорец“

мания. В случая той не може да разчита на тези две държави, тъй като самите те се намират в навечерието на своята капитулация пред Съгласените. Затова, когато ръководителят на българската делегация в преговорите със съгласенското командване в Солун министър Андрей Ляпчев донася на Кобурга известието за поисканата му оставка от българския престол и когато това известие е потвърдено и от придружаващия българската делегация американски дипломат Уокър, за него не остава друг изход, освен набързо да си приготви фурарите и да напусне не само престола, но и България, ако не иска да попадне в плен на съгласенските войски, които вървяха след въстаналите войници към София.

През нощта на 3 срещу 4 октомври 1918 г. със специален влак Фердинанд напуска България. На другия ден българската общественост узнава, че на мястото на стария Кобург начело на държавното кормило на страната, е седнал неговият първороден син княз Борис Търновски, самопровъзгласил се като цар под името Борис III (9).

По традиция, макар и не предвидена в основния закон на страната (Търновската конституция), смяната на престола се последва и от смяната на правителството. За това още на 4 октомври 1918 г. министър-председателят Ал. Малинов веднага подава оставката на оглавявания от него кабинет. Новият български владетел обаче отказва да я приеме, поради което той продължава да изпълнява своите функции.

На стр. 10-11

БЪЛГАРИЯ И КАПИТУЛАЦИЯТА НА ОСМАНСКАТА

От стр. 9

За да внесе успокоение сред българската общественост, Ал. Малинов предприема една друга тактика – на 17 октомври 1918 г. извършва реконструкция на кабинета си като привлича в него представители на още няколко други политически формации. Но този акт не довежда до очаквания резултат. Надкабинетата тегне тежкото обвинение, че е виновник за пролятата невинна кръв при потушаването на Войнишкото въстание в края на септември 1918 г. край София. Заедно с това обстановката в страната се усложнява още повече, когато през ноември 1918 г. Съгласението, въпреки клаузите на Солунското примирие, позволява на Румъния да окупира Южна Добруджа.

При така стеклите се обстоятелства, на 29 ноември 1918 г. Ал. Малинов е принуден отново да поднесе оставката на възглавявания от него кабинет. Този път тя е приета от монарха и за нов министър-председател е назначен Теодор Теодоров – един от лидерите на Народната партия.

При такава обстановка в България последва и капитулацията на Османската империя в края на октомври 1918 г. Поради крайно влошените съобщителни връзки, известията от югоизточната ни съседка проникват у нас с голямо закъснение. Ето какво пише по този повод: правителственият официоз: „Направо от Турция нямаме никакви сведения. В Истанбул се разиграват събития, които турското правителство се старее временно да прикрие. От онова що става в турската столица и в Смирна, ние знаем само епизоди. Знае е, че в Стамбул е бил с картучници разпръснат един митинг, че Енвер паша се крие или е избягал.“ (10).

Управляващите не крият, че следят с особено внимание развоя на събитията в империята: Очевидно е, че споменатите бъркотии стават около въпроса за примирие и мир със Съгласението. В Азиатска Турция, където англичаните със съдействието на арабите гонят турските войски, въобще, нищо не се знае. Може да се предположи, че там гъвкавият Рахми бей, солунско дьонме и валия на Смирна, е приключил преговорите със Съгласението и е подписал примирие със съгласието на великия везир. В Азия влиянието на германските оръдия е

твърде отслабнало и е изместено от английското, благодарение на арабите.“ (11).

По-нататък същият вестник продължава: „Но и шепата младотурци в Цариград няма какво да правят. Както се сложиха военните събития на балканския и азиатския фронт, които се съпровождат със сериозни неуспехи за германците на Запад, налагат на цариградските авантюристи от Младотурския комитет да се крият и да бягат след като с германско съдействие се опитаха да спрат неизбежния ход

Мехмед Талаат паша

Ахмед Изет паша

на събитията“ И още:.

„Както ни донася нашият кореспондент от Одрин, вече в турския печат се съобщава, че германските и австрийските войски, както и поданиците и консулските им власти в събота трябва да напуснат Турция. Това значи, че примирието със съгласението е вече свършен факт; то е сключено. Ние не се съмняваме, че новината е достоверна. Герчицията на младотурската клика, начело с Енвер паша, може да продължат още няколко дни. Затова и Съгласението може още да не оповестява станалото; то чака да се завършат събитията и партизаните на мира окончателно и безвъзвратно да се наложат над германските оръдия в Цариград“ (12).

Тъй като редовните съобщителни връзки са все още силно затруднени, управляващите в София търсят и други начини за да се информират за това какво става в империята. По частен път от Одрин научават, че османското правителство съобщило на австрийските и германските дипломатически и консулски представители да напуснат страната в срок от 24 часа. В резултат на тези действия първи решил да напусне пределите на страната австро-

унгарският консул в Одрин (13).

Макар и придобити по неофициален път, тези сведения вече са указание, че Османската империя е пред прекъсване на своите отношения с Австро-Унгария и Германия, което бележи и предвещава края на участията ѝ в световната война.

Друг източник за развоя на случаято се в Османската империя по това време са различните турски вестници. От един от тях („в.“Ати“) се узнава за направени от бившия

велик везир Талаат паша извления, в които бил заявил: „След като България сключи примирие със Съгласението, ние се обвързахме към съюзниците ни с предложение да се свика една конференция. С това ние искаме да им дадем да разберат необходимостта от ангажирането им за сключването на един общ мир с нашите противници, защото събитията, които се развиваха в България, ни поставиха в една невъзможност да продължаваме войната. Съюзниците ни приеха нашето предложение и Германия направи известната постъпка за мир. Министертвото (разбирай: правителството – б. м.) считаше че нито може да прекъсна тези преговори, ако евентуално се започнеха, нито пък да направим известни постъпки за паративен мир, ако предложението някак пропадне. Ето защо то подаде оставката си. Убедено, че в тези критически моменти за страната ни ще бъде извънредно трудно да оставим държавата без уважително правителство, ние стяхме на местата си до образуването на нов кабинет. Не сме поставили никакво условие за образуването на кабинета Тевфик паша, нито за кабинета на Изет паша. Туй ще при-

„Пряпорец“ съобщава: „вечера се потвърдиха всички наши сведения за водените преговори между Турция и Съгласението. Телеграмата е изпратена от турската столица с дата 19 октомври. Ние не можахме да съобщим само конкретните условия, които англичаните предлагат на Турция. Те може да са от съществено значение. С тях се открива съвсем нова глава в историята на Източния въпрос, който приковава векове вниманието на света.“ (16).

След като вече се е сдобил с по-сигурна информация, правителственият официоз се впуска в известни съждения по предполагаемите условия на примирието, като набляга на факта, че в тях доминиращо място ще заеме проблемът за бъдещата съдба на Проливите. При новите обстоятелства Англия щяла да настоява за тяхното отваряне, което било диаметрално противоположна позиция, заемаана от нея до избухването Първата световна война. Тази позиция вестникът обяснява с факта, че след станалите събития в Русия през есента на 1917 г. тя е изчезнала от света и вече не представлявала опасност за английските интереси в този регион на света (17).

Знаят и единият и другият“ (14).

Талаат паша не пропуска да отбележи още: „Нашето управление е предмет на остри полемки и люти атаки по вестниците, обаче ние смятаме, че в такива върховни за отечеството моменти те са съвсем несъвместими и безполезна. По-късно ние ще представим своите аргументи за оправдание. За сега ние няма да отговорим никак на тези жестоки против нас нападки“ (15).

В следващия си брой в.

Позовавайки се на някои издания от турския печат в „Пряпорец“ съобщава и следната новина: Министерският съвет бил установил окончателните основи на примирието, а именно – отваряне на Проливите и влизането на английски и френски военни параходи; да няма окупация, а самото присъствие на някои офицери в разни пунктове и отпътуване в определен срок на австро-германските ефективни“ (19).

От цитирания пасаж е видно стремежът на управляващите в Цариград да предпазят империята от съгласенска окупация, която неминуемо щяла да сложи кръст на съществуването ѝ.

Официозът съобщава и имената на членовете на османската делегация, която щяла да води преговорите с англичаните за сключване на примирието (20).

В началото на ноември 1918 г. в „Пряпорец“ се сдобива с нови и по-точни сведения за подписаното примирие. Главните точки в него се отнасяли до новия режим на Проливите и връщането на всички съюзнически военнопленници в отечеството им (21). По-важна е новината, че подписаното примирие влизало в сила от обяд на 31 октомври (22). Това на практика вече означава, че се слага край на кръвопролитната война между Османската империя и Съгласението продължила от есента на 1914г. до този момент, съпътствана с много човешки жертви и от двете страни, без да вземаме предвид другите тежки последствия – стопанската разруха, недоимъка, глада и пр. и пр.

Пак в началото на ноември 1918 г. правителственият официоз публикува резюме от речта на българския министър на външните работи и изповеданията Теодор Теодоров в Народноето събрание по повод обсъждането на правителствената декларация (23).

Прави силно впечатле-

ние фактът, че ръководителят на българската дипломатия е отминал в изложението си въпроса за излизането на Османската империя от войната, което е твърде изненадващо. Този пропуск обаче може да се обясни единствено с крайно тежкото вътрешно и външно положение на България в момента и големият брой други въпроси, които възбуждат българското общество – съдбата, която Съгласението готви за България в бъдещата мирна конференция, тежката икономическа ситуация и пр.

В началото на ноември 1918 г. правителственият вестник се сдобива с повече информация за примирието между Османската империя и Съгласението. Новите моменти в него са „незабавна демобилизация на турската армия, с изключение на известна част за пазене на вътрешния ред. Предаване и заключване в определени от съюзниците пристанища на всички военни параходи, освен някои малки за извършване на полицейска служба. Свободно използване на всички турски пристанища, работилници и арсенали за целите на съюзниците на Северозападна Персия и Транскавказ от турските войски. Контрол върху всички железопътни съобщения. Предаване на гарнизоните в Хеджас, Йемен, Сирия и Месопотамия на най-близките съюзнически командвания. Предаване на турските офицери в Триполи и Киренайка и всички окупирани там пристанища на най-близки съюзнически гарнизон. Нануцане на всички германци и австрийци в срок от един месец. Контрол на продоволствието. Право на окупация на империята в случай на безредии“ (24).

От погледа на българския правителствен официоз не отбягва реакцията на някои прослойки от обществеността в империята във връзка със сключеното вече примирие със Съгласението. Особено силно се набляга на при-

мамливото очакване, че докато империята държала Проливите в своите ръце, нямало да има опасност за нейното бъдеще и още, че след победата на Съгласението всеки народ щял да има правото „да се самоопределя, да се развива свободно и да гарантира своето съществуване като национална единица“ (25).

Няколко дни по-късно правителственият официоз съобщава за бягството на Талаат паша, Енвер паша и ня-

кои други видни водители на Младотурския комитет „Обединение и напредък“. Бягството е осъществено на 2 ноември 1918 г. Не се посочва къде са избягали тези дейци, но се съобщават думите им, че това бягство било „временно“ и че те щели да се върнат обратно „щом се погнине общия мир и се успокоят възбудените страсти“ (26).

Както се знае, развоят на последвалите след войната събития тласка в друга посока съдбата на тези дейци.

В средата на ноември 1918 г. в Истанбул е извършена правителствена промяна, при която новият кабинет е възглавяван от Тевфик паша, за когото се посочва, че бил противник на младотурците. Постъпът министър на външните работи бил поверен на Решид паша, който бил съмишленник на новия премиер. Дадени са и имената на другите нови министри, които обаче за целите на изследването ни нямат значение, поради което и не се сп-

ИМПЕРИЯ ОТ ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

ние фактът, че ръководителят на българската дипломатия е отминал в изложението си въпроса за излизането на Османската империя от войната, което е твърде изненадващо. Този пропуск обаче може да се обясни единствено с крайно тежкото вътрешно и външно положение на България в момента и големият брой други въпроси, които възбуждат българското общество – съдбата, която Съгласението готви за България в бъдещата мирна конференция, тежката икономическа ситуация и пр.

В началото на ноември 1918 г. правителственият вестник се сдобива с повече информация за примирието между Османската империя и Съгласението. Новите моменти в него са „незабавна демобилизация на турската армия, с изключение на известна част за пазене на вътрешния ред. Предаване и заключване в определени от съюзниците пристанища на всички военни параходи, освен някои малки за извършване на полицейска служба. Свободно използване на всички турски пристанища, работилници и арсенали за целите на съюзниците на Северозападна Персия и Транскавказ от турските войски. Контрол върху всички железопътни съобщения. Предаване на гарнизоните в Хеджас, Йемен, Сирия и Месопотамия на най-близките съюзнически командвания. Предаване на турските офицери в Триполи и Киренайка и всички окупирани там пристанища на най-близки съюзнически гарнизон. Нануцане на всички германци и австрийци в срок от един месец. Контрол на продоволствието. Право на окупация на империята в случай на безредии“ (24).

От погледа на българския правителствен официоз не отбягва реакцията на някои прослойки от обществеността в империята във връзка със сключеното вече примирие със Съгласението. Особено силно се набляга на при-

мамливото очакване, че докато империята държала Проливите в своите ръце, нямало да има опасност за нейното бъдеще и още, че след победата на Съгласението всеки народ щял да има правото „да се самоопределя, да се развива свободно и да гарантира своето съществуване като национална единица“ (25).

Няколко дни по-късно правителственият официоз съобщава за бягството на Талаат паша, Енвер паша и ня-

кои други видни водители на Младотурския комитет „Обединение и напредък“. Бягството е осъществено на 2 ноември 1918 г. Не се посочва къде са избягали тези дейци, но се съобщават думите им, че това бягство било „временно“ и че те щели да се върнат обратно „щом се погнине общия мир и се успокоят възбудените страсти“ (26).

Както се знае, развоят на последвалите след войната събития тласка в друга посока съдбата на тези дейци.

В средата на ноември 1918 г. в Истанбул е извършена правителствена промяна, при която новият кабинет е възглавяван от Тевфик паша, за когото се посочва, че бил противник на младотурците. Постъпът министър на външните работи бил поверен на Решид паша, който бил съмишленник на новия премиер. Дадени са и имената на другите нови министри, които обаче за целите на изследването ни нямат значение, поради което и не се сп-

мамливото очакване, че докато империята държала Проливите в своите ръце, нямало да има опасност за нейното бъдеще и още, че след победата на Съгласението всеки народ щял да има правото „да се самоопределя, да се развива свободно и да гарантира своето съществуване като национална единица“ (25).

Няколко дни по-късно правителственият официоз съобщава за бягството на Талаат паша, Енвер паша и ня-

кои други видни водители на Младотурския комитет „Обединение и напредък“. Бягството е осъществено на 2 ноември 1918 г. Не се посочва къде са избягали тези дейци, но се съобщават думите им, че това бягство било „временно“ и че те щели да се върнат обратно „щом се погнине общия мир и се успокоят възбудените страсти“ (26).

Както се знае, развоят на последвалите след войната събития тласка в друга посока съдбата на тези дейци.

В средата на ноември 1918 г. в Истанбул е извършена правителствена промяна, при която новият кабинет е възглавяван от Тевфик паша, за когото се посочва, че бил противник на младотурците. Постъпът министър на външните работи бил поверен на Решид паша, който бил съмишленник на новия премиер. Дадени са и имената на другите нови министри, които обаче за целите на изследването ни нямат значение, поради което и не се сп-

мамливото очакване, че докато империята държала Проливите в своите ръце, нямало да има опасност за нейното бъдеще и още, че след победата на Съгласението всеки народ щял да има правото „да се самоопределя, да се развива свободно и да гарантира своето съществуване като национална единица“ (25).

Няколко дни по-късно правителственият официоз съобщава за бягството на Талаат паша, Енвер паша и ня-

кои други видни водители на Младотурския комитет „Обединение и напредък“. Бягството е осъществено на 2 ноември 1918 г. Не се посочва къде са избягали тези дейци, но се съобщават думите им, че това бягство било „временно“ и че те щели да се върнат обратно „щом се погнине общия мир и се успокоят възбудените страсти“ (26).

Както се знае, развоят на последвалите след войната събития тласка в друга посока съдбата на тези дейци.

В средата на ноември 1918 г. в Истанбул е извършена правителствена промяна, при която новият кабинет е възглавяван от Тевфик паша, за когото се посочва, че бил противник на младотурците. Постъпът министър на външните работи бил поверен на Решид паша, който бил съмишленник на новия премиер. Дадени са и имената на другите нови министри, които обаче за целите на изследването ни нямат значение, поради което и не се сп-

раме на тях.

От направеното изложение е видно, че в „Пряпорец“ орган на управляващата в България партия, полага не малко усилия, за да се сдобие с възможно най-пълна и най-точна информация за излизането на Османската империя от Първата световна война. Повечето от публикациите му посветени на тази проблематика имат информативен характер, без да се правят каквито и да било анали-

зи на изнесените факти. Всъщност при тогавашната обстановка друго не е и могло да се направя.

Днес обаче, когато ни дели едно столетие от това събитие, не можем да не отбележим, че то слага тежък отпечатък върху по-нататъшния вътрешнополитически живот на Османската империя и върху нейното международно положение. Примирието в Мудрос е само прелюдия към Севърския договор от 1920 г. Както Ньойският договор за България, така и Севърският е последствие от желанието на победителите в Първата световна война да се разправят по най-безцеремонен начин с победените държави, в които наред с Австро-Унгария и Германия са и България и Османската империя.

От гледна точка на последиците на двата договора – Ньойският и Севърският може да се каже, че поради своята разстроена икономика, малка България е принудена да

сблюдава неговите клаузи чак до навечерието на Втората световна война. Турция, обаче, мобилизира силите си и успя да ревизира Северския договор само след няколко години. В Лозана е подписания нов мирен договор (24 юли 1924 г.).

И още нещо: Севърският договор откъсна от пределите на Османската империя големи територия в Арабския полуостров и Северна Африка, но това бяха територии, населени с други народности.

Докато с Ньойския договор от ноември 1919 г. България бе лишена от земи, населени с преобладаващо българско население.

Севърският договор обезсмисли съществуването на султанската власт, поради което тя рухна през следващите няколко години. В България след абдикацията на цар Фердинанд, монархията като форма на държавното управление се запази чак до 1946 г. и изправи българския народ пред нови още по-големи страдания.

Съв своята политика в периода след края на Първата световна война управляващите в Турция показаха, че добре са си научили урока от грешките, допуснати по време на Първата световна война и не ги повториха през Втората световна, както това направи България. Затова след края на тази война горчивата чаща на победена страна, бе отново за нея.

Старите римляни казват, че историята е учителка на народите, а Хегел допълва, че много от народите не се учат от своята история. Ако Хегел

сблюдава неговите клаузи чак до навечерието на Втората световна война. Турция, обаче, мобилизира силите си и успя да ревизира Северския договор само след няколко години. В Лозана е подписания нов мирен договор (24 юли 1924 г.).

И още нещо: Севърският договор откъсна от пределите на Османската империя големи територия в Арабския полуостров и Северна Африка, но това бяха територии, населени с други народности.

Докато с Ньойския договор от ноември 1919 г. България бе лишена от земи, населени с преобладаващо българско население.

Севърският договор обезсмисли съществуването на султанската власт, поради което тя рухна през следващите няколко години. В България след абдикацията на цар Фердинанд, монархията като форма на държавното управление се запази чак до 1946 г. и изправи българския народ пред нови още по-големи страдания.

Съв своята политика в периода след края на Първата световна война управляващите в Турция показаха, че добре са си научили урока от грешките, допуснати по време на Първата световна война и не ги повториха през Втората световна, както това направи България. Затова след края на тази война горчивата чаща на победена страна, бе отново за нея.

Старите римляни казват, че историята е учителка на народите, а Хегел допълва, че много от народите не се учат от своята история. Ако Хегел

сблюдава неговите клаузи чак до навечерието на Втората световна война. Турция, обаче, мобилизира силите си и успя да ревизира Северския договор само след няколко години. В Лозана е подписания нов мирен договор (24 юли 1924 г.).

И още нещо: Севърският договор откъсна от пределите на Османската империя големи територия в Арабския полуостров и Северна Африка, но това бяха територии, населени с други народности.

Докато с Ньойския договор от ноември 1919 г. България бе лишена от земи, населени с преобладаващо българско население.

Севърският договор обезсмисли съществуването на султанската власт, поради което тя рухна през следващите няколко години. В България след абдикацията на цар Фердинанд, монархията като форма на държавното управление се запази чак до 1946 г. и изправи българския народ пред нови още по-големи страдания.

Съв своята политика в периода след края на Първата световна война управляващите в Турция показаха, че добре са си научили урока от грешките, допуснати по време на Първата световна война и не ги повториха през Втората световна, както това направи България. Затова след края на тази война горчивата чаща на победена страна, бе отново за нея.

Старите римляни казват, че историята е учителка на народите, а Хегел допълва, че много от народите не се учат от своята история. Ако Хегел

е има предвид управниците, то неговият извод е абсолютно верен. За грешките на българските управници, плаща винаги българският народ.

Да се греша е човешко, но да се повтаря една и съща грешка е вече престъпление. Тази римска максима е валидна не само за отделните хора, но и за самите народи. Грешки, за които след това се плаща твърде скъпо и прескъпо. Такава грешка по време на Втората световна война направиха само управляващите в България като тласнаха страната отново към Германия, но не и Турция, която запази своя неутралитет до 1944 г. и когато стана очевидно поражението на Германия, мина към държавите от Антихитлеровата коалиция.

Милен Куманов
Десислава Костадинова

БЪЛГАРИЯ НАД ВСИЧКО!

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Минчо МИНЧЕВ

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:
Проф. д-ик. н. Бончо АСЕНОВ
акад. Васил ГЮЗЕЛЕВ
Габриела МИХАЙЛОВА
(редактор)

д-р инж. Марин БЕЛОВЕВ
Проф. д-ин Нико СТЕФАНОВ
акад. Николай ХАЙТОВ

ст.н.с. Румен ВОДЕНИЧАРОВ
Проф. д-р ист. н. Тодор МИШЕВ
Фотографии Борис Марков

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:
1000 София
ул. Пиротска №3
тел.: 02 985 23 07
тел./факс: 02 846-50-01

ИЗДАВА
"Втора Зора" ЕООД

Печат "Нюзпринт",
София, ул. "Тинтява" 100

БАНКОВА СМЕТКА:
Уникредит Булбанк
IBAN BG43UNCR70001519963494

BIC
UNCRBG5F

Примат с оригинали по
стандарт 30 реда,
56 машинописни знака.
Ръкописи не се рецензират
и не се връщат.

Броят е приложен редакционно
на 19.10. в 14 часа.

Хонорари се изплащат в сряда
и четвъртък от 13 до 15 часа

ISSN 1310-8492

Лозан ТАКЕВ

ЧИЕ Е ВРЕМЕТО, ПРИЯТЕЛИ?

С известна предпазливост пиша поредната си лозанка. Защото по непредпазливост вече съм написал поне няколко хиляди, за които читателите най-често ме питат почти като Мустафа Карадайъ: „И какво от това!“

Скоро, много скоро ще отбележим една доста тъжна годишнина... 29 години от 10 ноември 1989 година...

Двадесет и девет години след като пяхме: „Четирдесет и пет години стигат...“ И „Времето е наше“... Сега питам: „Чие е времето сега, приятели на истината, на гласността и на свободата? Чие е времето, господа демократи и реформатори?“

Едни разграбиха двете Българияи... Други още продължават да я присвояват, защото се оказва, че не е била чак толкова бедна страната ни през престъпното време, а!

Накратко може да се обобщава. Преходът продължава...

Но това е преход най-вече по непредпазливост. И го правят контингент неизвестни извършители... Поне такива са най-често заключенията в обществото ни... Ние живеем сред неизвестни извършители на престъпления, убийства, живеем по непредпазливост и трудно може да докажем, че съединението прави силата, освен ако това не е лого на телевизионно реалити... А ако заговорим за единение, трима веднага ще се намерят да попречат на разговора ни, защото са беквокали на премиера и неговата свита и квота...

За три десетилетия се изредиха толкова много нови лица в политиката, че на човек може да му се завие свят, ако почне два ги изброява... Това може да се каже, че е резултат на българската демокрация... Но сега пак някой отвън ни дава нишани какво да правим, как да избираме посоката, партньорите и приятелите си... И ние продължаваме да сме независими, защото нищо не зависи от нас, самите.

Огледайте се, сложете на везните плюсовете и минусите на прехода и демократичните промени, заменените ценности, подмяната на представите

ни за национално и интернационално, за красиво и грозно, за приемливо и неприемливо, обсъдете най-напред със себе си колко бедни и колко богати сте днес, колко свободни и колко несвободни сте сега след 29 години... Пресметнете и сложете на кантара омразата и ако се окаже повече от всякога, потърсете отговора кой е виновен за това, кой направи така, че държавният глава да говори за бедността на населението, а премиерът и управляващите да твърдят, че управляват стабилно вече десет години, че няма престъпност, няма корупция, няма контрабанда, няма недоимък и несправедливост, че няма друга алтернатива и друга сила, която да поведе в друга посока държавата ни и страната ни... Действително, ако си стигнал дъното, къде по-нататък може да стигнеш?

И ако ви се пее, защото животът понякога е песен, дали няма да запеее отново „45 години стигат, но двадесет и девет стигат...“ Просто ни дойде до гуша. Затова, отговорете честно: „Чие е времето, приятели?“ Ваше ли е!? Ако и сега е ваше, не ми отговаряйте...

ЛИРИКА

Ти ли си Иване? Откъсни ги тия твои пръсти, но свири!
От далечни пътища и книги дните си отново събери.
Митингът ще бъде малко тъжен и за женските очи голям.
Но защо по шопски да се лъжем: и на литър, и на килограм?
С нови песни за добра родина младостта нехайно прошумя: рано сутринта като коприна, късно вечерта като басма.
Страшно ли е? Няма нищо страшно. Всяка ода става реквием.
Спомените носят патронташи, за да можем лесно да умрем.
Пък и всичко е до знак набрано... Пък и всичко прави равен сбор...
След смъртта на Димчо Дебелянов ангелите вече нямат хор.
Ти ли си Иване? Откъсни ги тия тъмни пръсти, но свири!
От далечни пътища и книги дните си отново събери.
Мъжка слабост е да търсиш предлог за голям и шумен рецитал.
Нашият живот е само превод на един познат оригинал.

Иван ДИНКОВ

ПОБЕДА

На Бела Цонева

Чугунен - есенен, лежа в овесите.
Вечер - по мръкнало, тъй както мъртвите: тъй както Яворов, тъй както Ясенов, тъй както българо-чешкият Мърквичка.
Под ъгъл - в корена, ъгъл - в короната, изтича вечното - небето, синьото; и кротък вятър връща бонбоните - там - от неделите, там - от годините.
Часът на лампите разгръща пазвата на светли образи, на святи ликове; и пак изчезват - в кладенци, в язове, дълбоки, сенчести - с листа от мигове.
Славянска лирика - за утешение!
По хълбок - кучешки, ръмжа по сушата.
Орляк настръхнали стихотворения следят очите ми и дебнат мършата.
Под ъгъл - в погледа, на вятър - есенен, небето - вечното, светлее кърваво...
Отдалечавам се бавно от себе си.
Никоя победа не връща мъртвите!

ДЕРЗАЙТЕ БРАТЯ, ИДЕ ПОМИРЕНИЕТО!

До главния редактор на 6-к "Нова зора" г-н Минчо Минчев

Уважаеми г-н главен редактор, в брой 37 от 9 октомври 2018 г. бе публикувана част от програмата и целите на

Инициативен комитет за учредяване на Национално движение "Помирение за възход на България" След внимателен прочит и задълбочен анализ на краткото експозе искам да поздравя първо вас г-н Минчев за програмата на ПП "Нова зора" "Проект за българско бъдеще" и идеята ви за създаване на Единен народен

фронт. Поздравявам и инициативния комитет, и подкрепям тяхното предложение към

редакционния съвет във вестник "Нова зора" да бъде открита рубрика, в която да бъдат помествани читателски писма, статии и мнения на тема: "Помирение и единение в българското общество". Освен това изпитвам и вътрешно духовно удовлетворение да се нарека българин, поради факта, че

Единен народен фронт и НД "Помирение за възход на България" имат за цел да влязат заедно в тунела на мрака и безпътищата обгърнали българската ни държава и да преодоляват трудности и неволи в името на един по-добър и светъл възход - национален, социален, хуманен, морален и т. н. В тази връзка призовавам всеки който се чувства българин, независимо дали е с лява или дясна политическа ориентация да съпроводи нелеката обща цел на НД "Помирение

за възход на България" и идеята за създаване на Единен народен фронт за да я има България - сега и завинаги!

През тази година се навършват 100 г. от разлома, настъпил в кратката история на Третата българска държава, който всъщност е и начало на Гражданската война в българското общество, която в сегашният си вид е придобила образа на социален геноцид. Така е според мен, уважаеми патриоти и съм убеден, и уверен, че само помирението, обединението между ляво и дясно мислещи българи ще изведе българското общество от социалното и материалното противоборство.

Затова, дерзайте братя, иде помирението!

Георги ТОДОРОВ, създател на проекта

"Академия за брайлова живопис"

Книгата на Николай Стариков е с цена 14 лв. и може да се закупи от офиса на ул. "Пиротска" 3 в София, както и да се поръча с обикновен пощенски запис на стойност 16 лв. (14 лв. + 2 лв. за пощенската пратка), на адрес София 1377, за Минчо Мънчев Минчев - до поискване

ISSN 1310-8492

